

arbejdere med social uddannelse, fagligt uddannede værkstedsledere, ligesom der i reglen bør være lægeligt tilsyn. Optræningen bør kunne foregå for et vidt erhvervsmæssigt felt (industri, håndværk, landbrug m. v.), og institutionerne må derfor i et vist omfang være specialiserede i forhold til hinanden, også under hensyn til lokale muligheder og behov. Arbejdsgangen må tilrettelægges så vidt muligt som på tilsvarende almindelige virksomheder, men i et vist omfang må der tages særlige hensyn dels som følge af optræningsformålet og dels på grund af det særlige klientel. Visse optræningsinstitutioner kan tænkes specialiserede med henblik på uddannelse til senere anbringelse i bestemte fag, således som det er tilfældet med visse bestående, f. eks. Skala Sko A/S (sko-tøjsindustriarbejdere).

Som eksempler på optræningsforanstaltninger kan i øvrigt nævnes Fabrikken „INERFA“, revalideringsinstitutionerne i Ålborg og Sønderborg og de kommunale træningsværksteder i Odense, Århus, Holme-Tranbjerg og Åbenrå.

### 3. Beskyttede værksteder.

Her er tale om virksomheder for hårdt invaliderede, som ikke kan optrænes til at opnå eller bevare passende „normal“ beskæftigelse. De pågældende bør have mulighed for gennem særlig tilpasset arbejdsgang at yde en produktiv indsats.

Det må bemærkes, at der ud over de i ovennævnte typeopdeling nævnte områder formentlig vil blive specialopgaver inden for revalideringsområdet, som må løses enten tilknytning til revalideringsinstitutionerne eller til andre eksisterende institutioner med andet hovedformål (hospitaller, forskningsinstitutioner m. v.). Der tænkes her f. eks. på arbejdsprøvning og herunder afprøvning af erhvervsevnen hos personer, der søger invalidepension. Disse opgaver vil formentlig i et vist omfang kunne løses på de almindelige revalideringsinstitutioner, men der findes allerede på dette område institutioner, som har taget specielle opgaver op, Arbejdsskolen på Backersvej (arbejdsprøvning) og Polioforeningens institut (testning, herunder ved arbejdsfysiologiske under-

søgelser, og videnskabeligt forskningsarbejde).

Det må endelig bemærkes, at en række revalideringsinstitutioner kan komme til at omfatte større områder, således at det i et vist omfang vil blive nødvendigt, at der sikres revalidenterne beboelsesmulighed.

#### *Ad spørgsmål 13.*

Systematiske analyser med henblik på bedømmelse af, hvilke arbejdsprocesser der er særlig egnede for erhvervshæmmede, er hidtil kun foretaget i ringe omfang.

Spørgsmålet er imidlertid nu taget op til videnskabelig behandling på Landsforeningen mod Børnelammelses institut på Tuborgvej i Hellerup. Der henvises herom til artiklen „Om arbejdskravsanalyser“ af dr. phil. Erling Asmussen og afdelingsfysioterapeut Ellen Poulsen i vedlagte Eksemplar af landsforeningens beretning for 1958, s. 30 ff.)\*

#### *Ad spørgsmål 14.*

Der er ikke tænkt oprettet nogen tjenestemandstilling som formand for samordningsudvalget. Det er tanken, at der som formand skal udpeges en i revaliderings-spørgsmål kyndig person, som kan varetage formandskabet sammen med anden beskæftigelse. Aflønning forudsættes derfor alene fastsat i form af et honorar, om hvilket der til sin tid vil blive afgivet indstilling til bevillingsmyndighederne på sædvanlig måde.

#### *Ad spørgsmål 15.*

Lovforslagets § 16 svarer i den nævnte henseende til § 4 i lov nr. 130 af 25. maj 1956 om samordning af foranstaltninger for erhvervshæmmede, men undervisningsministeriet vil kunne repræsenteres i udvalget gennem den foreslåede bemyndigelse for socialministeren til at udnævne medlemmer ud over de særligt opregnede. Man vil imidlertid kunne tiltræde, at der i bestemmelsen indsættes en udtrykkelig angivelse af, at undervisningsministeriet skal være repræsenteret.

#### *Ad spørgsmål 16.*

Om tilskudsforholdene for beskyttede virksomheder i Sverige, England og Holland kan følgende oplyses:

\*) Ikke optrykt her.